

Haridus- ja Teadusministeeriumi eestikeelsele õppele ülemineku infokiri nr 2

Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) on oma teise infokirja koondanud olulised viited eestikeelsele õppele ülemineku kohta. Usume, et haridusasutuste eestikeelsele õppele ülemineku esimeste tegevuste seire tulemused on andnud suuna järgmistele vajadustele ja plaanitavatele sammudele ning asutustes on mõtestatud neid koos kogu meeskonnaga. Kõikide poolte ühise panuse ning mõistva koostöö tulemusena suudame kindlustada kõikidele Eesti lastele tugeva aluse elukestvaks õppeks ja rõõmu saavutatud tulemuste üle.

HTM toetab 2024/2025. õppeaastal mitmesuguseid tegevusi nii riigieelarvest kui ka Euroopa Sotsiaalfondi ja Šveitsi programmi kaudu. Üleminekuperioodi mitmekülgsete tugimeetmete elluviimisele on kaasatud Eesti Keele Instituut (EKI), Tallinna Ülikool (TLÜ) ja Tartu Ülikool (TÜ), Haridus- ja Noorteamet (Harno), Rajaleidja, mitmed MTÜd, Töötukassa, Integratsiooni Sihtasutus (INSA) ja paljud teised. Laiapõhjaline koostöö aitab tagada, et üleminek sujub edukalt ning toetab haridussüsteemi arengut ja jätkusuutlikkust.

I Haridusasutuste tööks vajalikud õigusaktid

Dokumendid, mis aitavad orienteeruda muutunud õigusruumis

- [2022. aastal vastuvõetud seaduste muudatused Riigi Teatajas](#) seoses eestikeelsele õppele ülemineku
- HTM pakub täiendavaid keeleõppetoetusi ([vt määrus](#)), et lapsi ja õpilasi ülemineku protsessis toetada. Keeleõppetoetuste alused, pearaha summade kinnitused ning infotundide salvestused ja esitlused on leitavad [EKI veebilehelt](#).
- [Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded](#) (sh B1-taseme muudatused)
- [Alusharidusseaduses](#) (AHS) kehtestati 2024. a detsembris alushariduse korraldamise alused, isikute õigused ja kohustused alushariduse kättesaadavuse tagamisel ja alushariduse omandamise toetamisel ning munitsipaal- ja eralastehoiu tegevuse, rahastamise ja järelevalve alused.
- 2025. a märtsis kinnitati [eestikeelseks õppeks vajaliku õppevara soetamise toetuse määrus](#), toetust saab taotleda 2. ja 5. klassile, pearaha on 100 eurot õpilase kohta. Taotlusvoor on [TMS keskkonnas](#) avatud 31. märtsist kuni 20. aprillini 2025. a. Toetus eraldatakse 10. novembri 2024. a EHISe andmete alusel.

II Selgitavad juhendmaterjalid

- Eelinfo: valmimas on ajakohastatud alushariduse riiklik õppekava, mille edukaks rakendamiseks töötatakse 31. detsembriks 2025. a välja kuus juhendmaterjali.
- Alates 1. aprillist 2024. a pakub alus- ja üldhariduse õpetaja, õppealajuhataja ja tugispetsialistide ametikoha kvalifikatsiooninõuete hindamisel tuge ja annab haridusametuse juhile nõu Harno akadeemilise tunnustamise infokeskus ehk [Eesti ENIC/NARIC keskus](#).
- [Üldhariduskooli õpetaja, õppealajuhataja ja tugispetsialistide ametikoha kvalifikatsiooninõuete hindamine](#) aitab koolijuhil hinnata õpetaja ja tugispetsialisti kvalifikatsiooni koolis.
- [Alushariduse pedagoogide ja tugispetsialistide kvalifikatsioonile vastavuse hindamine](#) aitab koolieelse lasteasutuse juhil hinnata õpetaja ja tugispetsialisti kvalifikatsiooni lasteasutuses.

III Oluline info ja materjalid tööks erivajadusega õppijaga

- Rajaleidja kodulehel on [juhendid haridusametusele](#).
- Erivajadustega laste küsimuste puhul pakub nõustamist [Rajaleidja](#).
- [HEV-õpilaste käsiraamat](#) annab ülevaate, kuidas juhendada mitmekeelseid erivajadusega õpilasi koolis.
- Rajaleidja infomaterjal "[Juhend mitmekeelse õppija oskuste ja õpikeskkonna hindamiseks](#)" kirjeldab eri võimalusi õppetöö läbiviimiseks.
- HTM juhend "[Eestikeelsele haridusele ülemineku juhendmaterjal haridusametusele](#)" sisaldab teavet ka eestikeelsele õppele ülemineku kohta erivajadusega õpilase puhul.
- HTM on koostanud soovitusel eestikeelse õppega alustavate lihtsustatud õppetase õpilaste eesti keele kui teise keele õppe korraldamiseks, vt [lihtsustatud õppetase ülemineku](#).
- Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus koostöös TLÜga on [Edgari projekti](#) käigus töötanud välja [keeleõppe mudeli](#), mis toetab eesti keelest erineva kodukeelega HEV-õppijate kohanemist eestikeelse õppega. Mudelit on katsetatud kutseõppes, kuid see sobib kasutamiseks ka üldhariduskoolis. [Astangu keskus](#) nõustab ja koolitab õppeasutusi, kes soovivad keeleõppemudelit kasutusele võtta.
- Astangu keskus on pannud kokku [tööriistakasti õpetajale HEV-õpilaste keeleõppeks](#).

- Rajaleidja infopäevad Ida-Virumaa koolide meeskondadele toimuvad 26. märtsil Narvas ja 27. märtsil 2025. a Kohtla-Järvel.

IV Haridustöötajate eesti keele õpe

Haridustöötaja jaoks on B2- või C1-keeletaseme eksami sooritamine vaid esimene suurem samm. End arendada sooviv õpetaja jätkab eesti keele õpet haridusalase ja erialase sõnavara laiendamise, keele praktiseerimise ja mitmekülgse metoodika (sh LAK-õppe metoodika) omandamisega.

- EKI pakub haridustöötajatele [eesti keele kursuseid](#) B1-C1-tasemel eri piirkondades, sh Tallinnas, Narvas, Sillamäel ja Kohtla-Järvel. Koolitusgrupid komplekteeritakse eeltestitud haridustöötajatest.
- INSA pakub erinevaid [eesti keele õppe võimalusi](#), sh kursused, keelekohvikud ja keeleoskuse eeltestimine.
- Eesti keele oskuse, sh erialase sõnavara praktiseerimiseks pakuvad keelelähetusid nii INSA kui ka EKI. Lisateavet keelelähetusite kohta leiab järgmistelt lehtedelt: [EKI keelelähetus haridustöötajale](#) ja [INSA keelelähetus](#).
- [Töötukassa](#) pakub koolitustoetust, mis võimaldab tellida keelekoolituse oma haridusasutusele.

V Haridustöötajate metoodiliste vahendite pagasi laiendamine

Eesti koolieelsete lasteasutuste rühmade ja koolide klasside koosseis muutub iga aastaga aina mitmekultuurilisemaks. Samuti on õppijad erineva võimekuse ja mitmekesiste vajadustega. Selleks et osata ja suuta sellises keskkonnas õpilasi märgata ning suunata, vajab õpetaja tõhusa ja eduka õppetöö korraldamiseks rikkalikku metoodiliste oskuste baasi. Koolitustel saavad osaleda ka huvihariduse õpetajad ja noorsootöötajad.

EKI koolitused ja arenguprogrammid

- Kui rühmas on vähemalt üks eesti keelest erineva emakeelega laps või õpilane, siis on abiks lõimitud aine- ja keeleõpe (LAK-õpe), mis annab õpetajale tööriistad, et toetada kõigi laste ja õpilaste arengut. Vt [uued töövõtted](#), mida õpetaja saab oma õppetöös kohe rakendada.
- EKI pakub [metoodika, didaktika ja LAK-õppe koolitusi](#) üldhariduskooli aineõpetajatele, klassiõpetajale, lasteaiaõpetajale, kutsehariduse õpetajale ning huvikooliõpetajale ja noorsootöötajale.
- EKI pakub haridusasutustele mitmesuguseid kasulikke [seminare ja lühikoolitusi](#).

- Haridusasutustel on võimalik tellida LAK-õppe tellimuskoolitus just oma lasteaeda, üldhariduskooli või kutsekooli. Koolitused kohandatakse asutuse vajadustele ning need aitavad meeskonnal ühiselt arendada LAK-õppe oskusi. Lisainfo ja tellimine: Maria Kihlevelt (maria.kihlevelt@eki.ee).
- II või III kooliastme klassijuhatajale Tallinnas või Harjumaal mõeldud koolitus "[Koostõised meetodid õpilase sõnavara ning üldpädevuste arendamiseks klassijuhatajatunnis](#)" toimub 28. märtsil ja 25. aprillil 2025. a. [Registreeru siin](#).
- Lasteaedadele ja koolidele pakuvad tuge 11 piirkondlikku LAK-õppe metoodikakeskust, mille peamine ülesanne on toetada eesti keelest erineva emakeelega lapsi ja õpilasi õpetavaid haridustöötajaid eriteemaliste seminaride, praktiliste näpunäidete ja kogemuste jagamise kaudu. EKI veebilehel on leitavad kõigi [keskuste kontaktid](#). Lisaks saab infot Facebooki grupist: [Piirkondlikud LAK-õppe metoodikakeskused](#). Vt ka [kasulikud materjalid](#).
- 29.-30. aprillil 2025. a toimub Rakveres "LAK-õppe päev: iga õpetaja kui ülemineku insener". Loe lisainfot ja registreeru [siin](#).
- EKI otsib üleminekukoolidest koolisiseseid keelementoreid. Need on õpetajaid, kes aitavad kolleegidel oma keeleoskuse arendamisel fookust hoida ja väljakutsetega toime tulla. Kandideerimine on avatud kuni 28. märtsini 2025. a. Lisainfo ja kandideerimine: [keelementorite arenguprogramm](#).
- 2025. aastal käivitub 7 uut arenguprogrammi (registreerumine avatakse kevadel, vt [lisainfo](#)).
 1. Keeleteadlik aineõpetus muu emakeelega õpilaste õpetamisel
 2. Mitmekeelse lapse keelise arengu ja eesti keele kui teise keele omandamise toetamine lasteaias
 3. Professionaalne klassiõpetaja I kooliastme mitmekeelses klassis
 4. Eesti keele õppimine ja õpetamine lasteaia mitmekultuurilises õpikeskkonnas
 5. Eesti keele õppimine ja õpetamine I ja II kooliastme mitmekultuurilises klassis
 6. Koostõiste mudelite rakendamine eestikeelse õpikeskkonna kujundamisel keeleõppe tõhustamiseks koolieelses lasteasutuses
 7. Haridusasutuste keelevaldkonna metoodiliste nõustajate arenguprogramm
- Aprill on LAK-õpet tähistav kuu. Kutsume haridusasutusi jagama oma kogemusi ja tutvustama LAK-õpet, et toetada eestikeelsele õppele üleminekut. Registreeri oma sündmus hiljemalt 25. märtsil 2025. a. Info ja registreerimine [siin](#).
- Eelinfo: lasteaiaõpetajate suvekool toimub 5.-6. juunil, üleminekuklasside suvekool 25.-26. septembril, eestikeelsele õppele ülemineku konverents 20.-21. novembril 2025. a.

Veel koolitusvõimalusi

- Eelinfo: TÜ Narva Kolledž avab 1. septembril 2025. a klassiõpetajate ümberõppe kursuse Tallinnas, lisaks avatakse muusika- ja liikumisõpetajate koolitus ning tunnivaatluse ja tagasisidestamise koolitus (sihtrühm koolijuhid ja õppejuhid).
- TÜ Narva Kolledži kodulehel on leitavad erinevad [täiendusõppe programmid](#) pedagoogika, psühholoogia, juhtimise, keelekümbuse, sotsiaal- ja noorsootöö vallas (lugemisoskuse arendamine, õpetaja abi roll, tugiisiku roll HEV-lastel kaasamisel, pedagoogika baaskursus, klassiõpetaja ümberõpe jm).
- TÜ Narva Kolledžis toimub 22. augustil 2025. a konverents teemal "Lugemisoskuse jõud LAK-õppes". Alateemadeks on lugemistehnika, lugemisoskuse arendamine aineõppes, ilukirjanduslike tekstide lugemine, tekstide kasutamise ja kohandamise võimalused teises keeles õppivale õpilasele.
- TLÜ haridusinnovatsiooni keskus pakub haridustöötajatele 2025. a mitmeid [kasulikke koolitusi](#).
- TÜ pakub haridustöötajatele 2025. a järgmisi [koolitusi](#).

Metoodikamaterjalid

- TÜ eetikakeskusel on ilmunud lasteaedadele mõeldud kakskeelne väärtusarenduse toematerjal "[Sissejuhatus lasteaia väärtusarendusse - tähenduse loomine](#)" ja käsiraamat "[Hea lasteaia käsiraamat](#)".
- Kooli- ja lasteaiapered saavad väärtusaruteludeks kasutada TÜ eetikakeskuse väärtusmängu "[Eesti rahva 100 valikut](#)" veebiversiooni.
- Haridasutused saavad väärtuskasvatuse ja väärtusarenduse toetamiseks kasutada TÜ eetikakeskuse koostatud [väljaandeid](#), [mudeleid](#) ja [väärtusmänge](#).
- Vt ka [põhikooli õppeprotsesside kirjeldused](#), see sisaldab metoodilisi juhiseid aineõpetajatele õpitulemuste saavutamiseks, sh õppe diferentseerimiseks.

VI Õppevara juhised

Veebis on saadaval suunised, mis toetavad õpetaja tööd.

- Alushariduse ja üleminekuklasside soovitusliku õppevara loetelu leiab HTM [soovitusliku õppevara](#) lehelt.
- II kooliastme, sh 5. klasside õpetajatele (ajalugu, inimeseõpetus, loodusõpetus, matemaatika) on HTM veebilehel koondatud vajalikud [materjalid](#).

- [Sõnaveebis avaldatud õppevara loend](#) 1990–2024 sisaldab eesti keele kui teise keele õppevara ning aastatel 1985–2024 avaldatud eesti keele kui teise keelega seotud kirjandust.
- 2023. a augustis süstematiseeriti [E-koolikoti](#) keskkond, kust õpetaja leiab erinevaid märksõnu (näiteks *LAK*, *LAK-õpe*, *lõimitud aine- ja keeleõpe*, *keelekümblus*) kasutades praktilisi ja eestikeelsele õppele üleminekuks vajalikke materjale.
- Õppekavade ja õppevara arendamisel, õppimise ja õpetamise kavandamisel ning keeleoskuse hindamisel on õpetajale suureks abiks Euroopa keeleõppe raamdokumendi uus [sõsarväljaanne](#). Raamdokumendist leiab huvitavat lugemist nii keele- kui ka aineõpetaja. 2024. a kevadel saadeti igasse õppeasutusse kooli pidaja kaudu ka raamdokumendi paberväljaanne.
- Õpetajale vajalik [põhikooli ainetundide sõnavara](#).

VII Täiendav tugi seoses eestikeelsele õppele üleminekuga

- Vajaduse korral saavad haridusasutuse juhtkond ja kohaliku omavalitsuse üksus küsida nõu ja abi HTM strateegilistelt nõustajatelt: Pille-Riin Kristmann (pille-riin.kristmann@hm.ee) ja Natalia Kond (natalia.kond@hm.ee).
- EKI pakub haridusasutustele keelevaldkonna metoodilist [nõustamisteenust](#), et toetada õpetajate arengut mitmekultuurilises ja -keelses õpikeskkonnas. Nõustamise soovist anda märku noustamine@eki.ee.
- Kui eesti keelest erineva emakeelega lapsi õpetavas koolieelses lasteasutuses või koolis on eesti keelest erineva emakeelega lapsed või õpilased ning õpetaja on haige või osaleb koolitusel, võib haridusasutus sõlmida lepingu MTÜga ASÕP, et saada kuni kaheks nädalaks tasuta asendusõpetaja. Info on leitav [ASÕP kodulehelt](#).
- Kui eesti keelest erineva emakeelega lapsi õpetavas koolieelses lasteasutuses või koolis vajab õpetaja tuge rühma- või klassiruumis, on võimalik rakendada ülikoolide tudengeid abiõpetajatena. Abiõpetaja töötasu ja transpordi hüvitab HTM. Vaata infot [TLÜ](#) ja [TÜ](#) veebilehelt.
- [MTÜ VeniVidiVici](#) kutsub 7.-12. klasside õpilasi osalema tasuta 1-4-nädalastes õpilasvahetustes või keelesõbra programmis.
- Koolipsühholoogide jaoks uuendatakse perioodil 2025-2027 hindamisvahendid, mis arvestavad vene keele ja kultuuri eripäradest tulenevate normidega, hindamisvahendid võimaldavad koolidel paremini toetada õpilasi eestikeelsele õppele üleminekul.
- Narva Kolledži juures alustab tööd õpetajate kultuuriklubi.

VIII Õpilaste õpitulemuste hindamine riiklikes tasemetöodes

Järgmise õppeaasta tasemetööde kohta edastatakse haridusasutustele info 25. mail 2025. a, sh sügiseste veebinaride kohta.

Vt 2024/2025. õa üleriiklike tasemetööde [tulemusi](#). Vt riiklike tasemetööde [infot](#).

Tasemetööde vahelistel perioodidel korraldavad õpilaste teadmiste ja oskuste hindamist ja tagasisidestamist haridusasutus ja koolipidaja.

IX Lapsevanemaid toetavad tegevused

Lastevanematele on eestikeelsele õppele ülemineku teemal võimalik pakkuda tutvumiseks veebimaterjale, infotrukiseid, aga ka praktilist tuge - kohtumisi ja vastuseid tekkinud küsimustele erinevatel ekspertidelt.

- MTÜ Keelekümblusprogrammi Lastevanemate Liit pakub HTM eraldatud toetuse toel lasteaedadele ja koolidele [seminare, nõu ja abi kohtumistel lapsevanematega](#).
- HTM on tellinud eesti-vene ja eesti-ukraina keeltes lapsevanematele infomaterjale, mida jagatakse kohaliku omavalitsuse üksuste vahendusel.
- TÜ Narva Kolledž ja Harno pakuvad eesti keelest erineva emakeelega lastevanematele [koolitusprogrammi](#), mille eesmärk on anda praktilisi teadmisi ja tuge oma lapse toetamiseks eestikeelses haridussüsteemis. Pilootprogramm viiakse ellu Šveitsi-Eesti koostööprogrammi meetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“ raames, mille eesmärk on parandada eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste võimalusi aktiivsemaks osalemiseks Eesti ühiskonnas.
- Rajaleidja kodulehelt leiab vajalikku [infot ja nõuandeid lapsevanemale](#).

X Kasulikud viited ja kontaktid haridusasutuse juhile

- TÜ ja TLÜ rakendavad alustava õpetaja tugiprogrammi, mis on õpetajale toeks tööteekonna alguses. Tugiprogrammi on oodatud väikese töökogemusega lasteaedade, üldhariduskoolide ja kutsekoolide õpetajad, et saada kogemuse jagamise ja koostöö kaudu esimestel tööaastatel vajalikku tuge. TÜ pakub tuge ka alustavatele eripedagoogidele.
- Kõigil õpetajatel tasub liituda Eesti Keele kui Teise Keele Õpetajate Liiduga (EKTKÕL), vt lisainfo [EKTKÕL veebilehelt](#).
- Keelesammu programm on loodud eesti keele õppimise võimaluste laiendamiseks ja keeleõppe kvaliteedi parandamiseks. Jälgi [Keelesammu Facebooki](#) lehte, kus jagatakse

kõige värskemad infot eestikeelsele õppele üleminekut toetavate koolituste kohta. Kogu info Keelesammu programmi tegevuste kohta leiab keelesamm.ee.

- Küsimuste korral leiad kõik EKI töötajate kontaktid <https://eki.ee/kontakt/>.
- EKI kalendrist leiad [kõik keelesündmused](#).
- Kogu eestikeelsele õppele üleminekut puudutav info on [HTM ülemineku veebilehel](#).
- Ida-Virumaal jätkub ka 2025. aastal 28 lasteaia eestikeelsele haridusele üleminekut ja väärtusarendust toetav TÜ eetikakeskuse [programm](#) „Väärtuspõhise hariduskultuuri kujundamine kohalikus omavalitsuses eestikeelsele haridusele ülemineku toetamiseks”. Lisainfo: Mari-Liis Nummert (mari-liis.nummert@ut.ee). 2025. a varasuvel stardib eestikeelsele õppele ülemineku pilootprogramm kuuele koolile.
- HTM järelevalve valdkonna edasiviiva tagasiside [õiendid](#) peegeldavad soovitusi eestikeelsele õppele üleminekuks.
- EKI juures alustas 2025. a veebruaris [koolijuhtide arenguprogrammi 3. grupp](#).
- ESF+ tegevuse „Haridus- ja noortevaldkonna töötajate esma- ja täiendusõpe ning järelkasv” raames on TÜ ja TLÜ alustanud valdkonna töötajatele täiendusõppe pakkumist ning käivitatud on ka Õpetajate Akadeemia, mille raames töötatakse välja paindlikud õpiteed õpetajaametisse sisenemiseks ning kvalifikatsiooni saamiseks. Kontaktid: [TLÜ](#) ja [TÜ](#).
- 2025. a aprillis plaanitakse hariduse kutsenõukogus kinnitada uuendatud õpetaja kutsestandardid, mille raames reguleeritakse ka 5. taseme õpetajakutse. Viimane kirjeldab abiõpetaja tööks vajalikke kompetentse, see toetab haridusjuhte abiõpetajate värbamisel. Rohkem infot uuendatud standardite sisu ja infoürituste kohta leiab [Kutsekoja veebilehelt](#).
- TLÜ pakub [alustavale koolijuhile toetavat arenguprogrammi](#).
- 2024. a sügisel avas TLÜ toetava arenguprogrammi [alustavale koolieelse lasteasutuse juhile](#).
- Programm Noored Kooli pakub võrgustikutegevuste raames koolide meeskondadele õpiringe kahel teemal: ennastjuhtiva õppija toetamine ainetunnis ja sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamine ainetunnis. Õpingid on mõeldud õpetajatele (kuni 15 inimest ühest koolist), et nad saaksid tööriistu ja toetust, kuidas lapsi tundides neil teemadel toetada. Õpingid kestavad kogu õppeaasta jooksul ühe korra kuus (kokku 11 kohtumist), millest enamik toimub koolis kohapeal, st Noored Kooli koolitajad tulevad kooli ja seal toimub 90-minutiline õpiring. Rohkem infot [siit](#).
- Eelinfo: pilootprojekti Teadmuskool arendustiim kavandab kogemuse jagamist koolidele. Arendustiimi järgmine suurem samm on luua veebipõhine keskkond, kus koolid saavad

analüüsida oma tegevusi enesehindamise kaudu, vaadata oma kooliga seotud andmeid ning leida teoreetilist tuge ja praktilisi näiteid teiste koolide kogemustest. Iga valdkonna juurde plaanitakse luua hindamistöriistad, mis toetavad koole õpilaste eesti keele oskuse arengu, identiteediloome ja õpipädevuse hindamisel ja kavandatud tulemuslikkuse edasisel seiramisel. 2025/2026. õa algul kaasatakse koole katsetama ja tagasisidestama Teadmuskooli veebilahendust ja toetusprogrammi. Arendustiimi eesmärk on, et tulevikus pääseksid koolide juhtmeeskonnad kogu vajalikule infole ligi ühest kohast, see omakorda võimaldaks tõenduspõhise juhtimise kaudu toetada eesti keelest erineva keelega õppijaid kvaliteetse hariduse omandamisel.

- Ühekeelne haridus loob võrdsed võimalused kõigile - 20 videot seoses eestikeelsele õppele üleminekul on leitavad [Youtube'is](#), kus Eesti ühiskonnas tuntud inimesed ja keelepraktikud räägivad eestikeelsele õppele ülemineku positiivsetest külgedest õppija jaoks.

Toredat koostööd!

Haridus- ja Teadusministeerium

25. märts 2025

